

STEM VAN DE AUTEUR VS. ARTIFICIËLE INTELLIGENTIE: LESPLAN VOOR EEN WORKSHOP VAN ÉÉN UUR

Format: inspirerende workshop

Doelgroep: jonge creatievelingen

Duur: 60-90 minuten

Niveau: inleidend; geen technische voorkennis of voorkennis over AI vereist

Didactische stijl: presentatiegestuurd en reflectief.

EDUCATIEVE ONDERBOUWING

De workshop richt zich op het onderzoeken van de auteursstijl van geselecteerde schrijvers. We verkennen ritme, stem en stijl: elementen die de unieke stem van een auteur vormen. Artificiële intelligentie helpt ons onderzoeken of die stem makkelijk kan worden nagebootst.

Deze activiteit is bedoeld voor mensen die geïnteresseerd zijn in nieuwe technologieën én voor mensen die zich daar zorgen over maken.

De workshop maakte deel uit van de reeks “Thought Club” (Klub Myślowy MeMo), een lessenreeks die wetenschappelijke, maatschappelijke en filosofische thema’s op een toegankelijke maar grondige manier bespreekt. Elke sessie heeft dezelfde structuur:

1. Introductie van de gast, die bij de start meestal enkele vragen krijgt om zo het spectrum van de gefantaseerde wetenschapper te schetsen
2. Lezing door de gast
3. Workshopgedeelte waarin deelnemers één of twee korte oefeningen rond het thema uitvoeren.
4. Gesprek tussen gast, moderator en deelnemers

GEDETAILEERD LESPLAN

1. AI-TEKSTHERKENNING

Aan het begin van de workshop krijgen deelnemers twee tekstsets. Elke set bestaat uit drie fragmenten. Alle fragmenten zijn op dezelfde manier ondertekend: met de naam van de auteur en de titel. Nadat deelnemers de teksten even hebben gelezen, moeten ze bepalen welke tekst:

1. de originele tekst van de auteur is
2. een tekst die op de auteur is gebaseerd en diens oorspronkelijke schrijfstijl nabootst, maar door een mens is gemaakt
3. door AI is gegenereerd

Als alternatief kan je ook kiezen om slechts twee versies van de tekst te gebruiken: het origineel en de AI-gegenereerde versie.

We raden aan één tekst te kiezen die in de moedertaal van de deelnemers is geschreven en één vertaalde tekst, bijvoorbeeld uit het Engels. In onze workshop werkten we met 'Kometa' van Bruno Schulz en 'Człowiek z kontrabasem' van Angela Carter, in het Engels 'The Man Who Loved a Double Bass'.

Om de mening van deelnemers over auteurschap te verzamelen, gebruikten we Mentimeter. Dat is uiteraard optioneel. Daarna is het belangrijk om de drie teksten te analyseren en te begrijpen waarom deelnemers op een bepaalde manier hebben gestemd. Besteed aandacht aan elementen zoals ritme, metaforen en specifieke woorden die een periode aanduiden. Dit onderdeel van de workshop draait om interpretatief werk. Betrokkenheid van deelnemers is belangrijk, maar als de groep terughoudend is of moeilijk op gang komt, help hen dan en start zelf het interpretatieproces om ideeën aan te reiken.

Op het einde moet je uiteraard de auteur of oorsprong van alle drie de teksten onthullen.

De volgende stappen hangen grotendeels af van hoe de groep reageerde. Als deelnemers erin slaagden de stijl van de auteur te herkennen, kan een onderdeel over de kenmerken van het werk kort blijven. Als dat niet lukte, is het de moeite waard om dit verder uit te werken.

Als je werkt met een tekst die de stijl van de auteur nabootst, kan je toelichten welke keuzes je tijdens het schrijven hebt gemaakt om de kenmerkende elementen van de auteursstem zichtbaar te maken.

2. HOE HERKEN JE AI-TEKST?

Het laatste deel van de workshop focust op het analyseren van AI-gegenereerde stijl. Dat loopt vanzelf over in een reflectie over de taalkenmerken van artificiële intelligentie. Zo leg je aan deelnemers uit hoe ze tekst kunnen herkennen die door AI-tools is gegenereerd. AI staat er bijvoorbeeld om bekend dat het:

1. vaak het patroon "het is niet X, het is Y" gebruikt;
2. veel gedachtestrepen gebruikt;
3. bepaalde woorden herhaalt;
4. sterk leunt op reeksen van drie.

Dit is ook een goed moment om uit te leggen waarom AI op deze manier schrijft:

- *Zulke constructies komen ook voor in algemeen gewaardeerde literatuur, zoals de Bijbel en Shakespeare.*
- *De stijl kan strak en precies zijn, maar tegelijk wat leeg aanvoelen: te netjes, te efficiënt, te neutraal, te perfect, zonder de subtiele imperfecties die menselijk schrijven interessant maken.*
- *AI probeert nog steeds zintuiglijke taal in teksten te verwerken, vermoedelijk omdat die vaak samenhangt met wat als goede proza wordt ervaren.*

Alle artikels en links die kunnen helpen bij het theoretische deel van de workshop staan aan het einde van dit onderdeel.

Uiteindelijk besloten we deelnemers te helpen om de typische stijl van artificiële intelligentie te herkennen. We toonden hen twee korte teksten die door ChatGPT en Mistral AI waren gegenereerd op basis van dezelfde prompt: schrijf een korte tekst van ongeveer duizend woorden over een feest in Engeland in de jaren 1920. De teksten tonen niet alleen de vier eerder genoemde kenmerken, maar lijken ook sterk op elkaar. Dit is een eenvoudige opdracht die je makkelijk samen met deelnemers tijdens de workshop kan uitvoeren. Laat hen nadenken over een prompt die je aan twee LLM's kan geven en vergelijk daarna de resultaten.

Bronnen

- <https://www.nytimes.com/2025/12/03/magazine/chatbot-writing-style.html#>
- <https://www.interconnects.ai/p/why-ai-writing-is-mid>
- <https://www.theguardian.com/books/2017/mar/04/what-writers-really-do-when-they-write>
- <https://www.youtube.com/watch?v=ECWpKzN5IO>
- <https://ctl.duke.edu/ai-ethics-learning-toolkit/does-ai-harm-critical-thinking/>